

VYHODNOTENIE MOŽNOSTÍ VÝCVIKOVÉHO ZARIADENIA K VEDENIU OPERÁCIÍ V ZASTAVANOM PRIESTORE

Ivan BYSTRIANSKY

ANALYSIS OF TRAINING FACILITY POSSIBILITIES FOR MILITARY OPERATION IN URBAN TERRAIN

HISTÓRIA ČLÁNKU

Doručený: 29. 04. 2021

Schválený: 31. 05. 2021

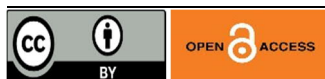
Vydaný: 30. 06. 2021

ABSTRACT

Since 2016, a tactical training facility has been built in the Training Area of the Military District Lešť, which is called as the Drill Komplex "OREMLAND-MOUT". To date, various forms and training methods have been performed on the mentioned training facility by units of the Armed Forces of the Slovak Republic, but also by units of foreign armies. Experience from training of these units creates a view on its usability from two sides. On one hand, this training facility is highly rated due to excellent practical possibilities to practice the principles and procedures for conducting military activities in a given environment. On the other hand, there are restrictions imposed on it, which exacerbate the unreality in conducting military activities in this environment. Therefore, if the trainees have two conflicting views on its training usability, a more comprehensive analysis of the possibilities of the facility is needed and thus to create a constructive view on the application of the training principles in this facility. The article offers, on one example, a possible view on achieving the reality of training in not fight conditions.

KEYWORDS

battle drills, training facility, urban terrain, military activities, restrictions,

© 2021 by Author(s). This is an open access article under the Creative Commons Attribution International License (CC BY). <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

ÚVOD

V rámci doterajších vojenských operácií zameraných na boj proti terorizmu sa do popredia prioritne kládli požiadavky na vojenskú taktiku pri vedení operácií proti povstaniu (ďalej len COIN - Counterinsurgency Operation) v prostredí s asymetrickými hrozbami. Tým však došlo k zmene požiadavkám na operačnú pripravenosť¹ (Vojenský terminologický

¹ Schopnosť jednotky/útvaru, lietadla, lode, zbraňového systému alebo výzbroje plniť úlohy alebo funkcie, na ktoré sú určené alebo organizované.

slovník OS SR, 2008) vojenských jednotiek a zároveň aj vytváranie nových postupov používania vojenskej taktiky k účelnejšej reakcii na novovzniknuté hrozby (Hrnčiar, 2017). Avšak zmenou politickej a bezpečnostnej situácie na východnej Ukrajine sa opäť do popredia vzniesla požiadavka prípravy vojenských jednotiek na útočné a obranné aktivity v zastavanom priestore. Tejto požiadavke podstúpili aj Ozbrojené sily Slovenskej Republiky (ďalej len OS SR) sústredením svojich výcvikových cieľov a úloh i na vedenie vojenských operácií v zastavanom priestore jednotkami pozemných síl (ďalej len PS).

Vojenské operácie v zastavaných priestoroch (ďalej len MOUT - Military Operation in Urban Terrain) sú hlavne zamerané na získanie operačných a taktických výhod z priestorového, politického alebo psychologického hľadiska. Pri vedení MOUT je nutné čo najviac minimalizovať vznik škôd na majetku, životne dôležitej infraštruktúre a zabraňovať civilným stratám. Preto tieto vojenské operácie sú veľmi vyčerpávajúce a spravidla komplikovanejšie ako operácie v iných prostrediach (VDG-30-99/Oper, 2018). Vojenská taktika pozemných jednotiek vyžaduje používanie špecifických bojových zručností v koordinácii manévru a krycej paľby malých účelových skupín (Hrnčiar-Spilý, 2011), vzájomnej koordinácie a súčinnosti vozidlových a peších prvkov (Polach-Rak, 2020), ich pohybe v trojdimenzionálnom prostredí² s využitím špeciálneho materiálu a pomôcok, decentralizovanom velení a riadení, v schopnosti nasadzovania bojovej podpory a pod (SPG 3-34/Vševojsk, 2011). Často meniac sa a nepredvídateľná taktická situácia núti nasadené jednotky k ich izolácii a samostatnosti, na ktorej je položený hlavný dôraz úspechu operácie. Preto narastá dôležitosť praktickej vycvičenosti v týchto bojových zručnostiach jednotlivcov k dosiahnutiu požadovaných spôsobilostí³ (Hrnčiar-Kompan, 2020) jednotiek PS vo vedení vojenských aktivít do stupňa rota. K tomu, aby sa dosiahli požadované spôsobilosti jednotiek PS je nutné praktické vykonanie výcviku na vhodnom, ale aj bezpečnom výcvikovom zariadení vytvárajúci čo najreálnejšie podmienky boja.

Na tieto účely v podmienkach OS SR bolo v Centre výcviku Lešť (ďalej len CV Lešť) vybudované výcvikové zariadenie s označením Priestor boja manévrových jednotiek „OREMLAND-MOUT“

Cieľom článku je predstavenie predmetného výcvikového zariadenia s dôrazom na posúdenie jeho využiteľnosti predurčenými jednotkami PS, z čoho pramení nasledovná výskumná otázka: Aké bojové zručnosti je možné jednotkami PS precvičiť vo výcvikovom zariadení „OREMLAND-MOUT“ s čo najreálnejšími podmienkami boja v zastavanom priestore?

Po obsahovej stránke sa teda nebudeme zameriavať na posúdenie možností voľby jednotlivých foriem a metód výcviku a ani na veľkosť vojenskej jednotky, ktorá môže

² Boj v zastavanom priestore sa mimo vzdušného terénu odohráva na troch úrovniach: na povrchu terénu (pozemná úroveň), nad povrchom terénu (nadzemná úroveň), a pod povrchom (podzemná úroveň).

³ Spôsobilosť je dosahovaná prípravou personálu (jednotlivca a jednotky). Táto príprava pozostáva z teoretickej prípravy a praktického výcviku. Cieľom prípravy je zvýšenie individuálneho a kolektívneho potenciálu splniť konkrétnu úlohu, teda dosiahnuť konkrétnu operačnú spôsobilosť.

kapacitne vykonávať výcvik na uvedenom výcvikovom zariadení. Pozornosť bude zameraná na využiteľnosť výcvikového zariadenia hlavne z technického a stavebného hľadiska.

Článok je obsahovo členený na tri hlavné časti. Prvá časť prezentuje relevantné východiská týkajúce sa najmä hlavných zásad výcviku jednotiek PS, požadovaných bojových zručnostiach, ale i o účele a zložení samotného výcvikového zariadenia „OREMLAND-MOUT“. Druhá časť článku je venovaná rozboru možností praktického precvičovania vybraných bojových zručností v uvedenom výcvikovom zariadení a čiastkovému vyhodnoteniu vhodnosti predmetného výcvikového zariadenia pre potreby výcviku jednotiek PS. Tretia časť článku prináša celkové vyhodnotenie predmetu článku, ponúka závery a riešenia.

Článok sa opiera o poznatky z dostupnej relevantnej literatúry platnej v prostredí OS SR, vedeckých a odborných článkov a štúdií, no najmä o analýzy a hodnotenia uskutočnených výcvikov a cvičení, diskusie s relevantnými odborníkmi, pozorovania a praktické skúsenosti autora článku nadobudnuté vykonávaním výcviku vo vedení MOUT v predmetnom výcvikovom zariadení.

1 VÝCHODISKÁ

1.1 Zásady riadenia výcviku v podmienkach OS SR

Výcvik je hlavným zamestnaním jednotiek PS v čase mieru. Správne riadenie výcviku umožňuje účelne, efektívne a hospodárne využívať všetky zdroje výcviku tak, aby jednotky PS mohli získať a udržať si požadovanú spôsobilosť. Predpokladom účelného, efektívneho a hospodárneho využívania zdrojov výcviku je zreteľné definovanie jeho úlohy (poslania) (SPJ 3-3/Vycv, 2003). Po pochopení úlohy nastáva proces jej analýzy a posúdenia aktuálneho stupňa pripravenosti danej jednotky PS. Výsledkom tohto procesu je vypracovaný zoznam rozhodujúcich úloh výcviku, v ktorom sa špecifikujú hlavné a odvodené výcvikové úlohy. Týmto sa vytvorí cieľ systému riadenia výcviku, tak aby požadované spôsobilosti boli v určenom čase dosiahnuté.

Pre potrebu článku sú uvedené len nasledujúce hlavné zásady výcviku, ktoré zabezpečujú cieľ systému riadenia výcviku:

- cvič podľa schválenej operačnej doktríny,
- cvič v podmienkach, ktoré primerane zodpovedajú predpokladaným bojovým podmienkam a situácii,
- cvič tak aby si splnil schválené, konkrétne a všeobecne platné štandardy, zamerané na výkony.

Tento výber hlavných zásad výcviku potvrdzuje, že ak chceme úspešne dosiahnuť požadovanú spôsobilosť jednotiek PS je potrebné pri výcviku vychádzať hlavne zo schválených doktrín, predpisov, služobných pomôcok a vytvárať primerane zodpovedajúce bojové podmienky v podobe vhodne vypracovaných taktických námetov, imitácie, simulácie a využitia k tomu určených výcvikových priestorov a zariadení. K úspešnosti dosiahnutia

požadovaných spôsobilostí jednotiek PS nestačí len správne naplánovanie výcviku, ale aj jeho príprava a samotné vykonanie. V rámci prípravy je dôraz položený na správny výber výcvikových cvičiteľov a inštruktorov, pochopenie výcvikových cieľov a úloh, zvolenie formy výcviku⁴, metódy výcviku⁵, prostriedkov výcviku a pochopenie možností výcvikového priestoru alebo zariadenia.

Neoddeliteľnou súčasťou pochopenia možností výcvikového priestoru alebo zariadenia je jeho vlastná rekognoskácia alebo minimálne štúdium jeho prevádzkového poriadku. Tým sa získajú úplné podklady k účelnému⁶ organizovaniu výcviku (SPJ 3-3/Vycv, 2003). Dôležitými charakteristikami účelnosti výcviku je aj, že výcvik musí byť realistický a bezpečný. Podstatným nástrojom napodobňovania realistického bojového prostredia predstavujú autentické priestory, používanie ostrej munície alebo inej imitácie, využívanie simulačných technológií v rámci súperenia cvičiacich jednotiek, kedy jedna z nich simuluje protivníka (ďalej len OPFOR – Opposing Force). Kľúčom k dosiahnutiu realistického výcviku je umné zakomponovanie charakteristík účelnosti výcviku do vhodného taktického námetu a scenára⁷. Avšak jedna z charakteristík účelnosti výcviku je bezpečnosť, čiže dodržiavanie bezpečnostných opatrení pri výcviku, ktorá však znižuje stupeň vytvárania realistického bojového prostredia, čo berieme ako jeden zo závažných poznatkov do rozboru.

1.2 Bojové zručnosti jednotiek PS pre vedenie MOUT

Jedna z prvých uvedených zásad výcviku pojednáva o výcviku podľa schválenej operačnej doktríny. K zabezpečeniu jednotnosti a kompatibility vojenskej taktiky medzi vojenskými jednotkami sú vypracované vojenské doktríny, predpisy a služobné pomôcky v rámci OS SR. Avšak vzhľadom k rozdielnosti bojových možností vojenských jednotiek (Flasar – Kozúbek, 2016), sú na každej úrovni a stupni velenia vypracované stále operačné postupy (ďalej len SOP - Standard Operating Procedure)⁸, ktoré priamo konkretizujú postupy vojenskej taktiky na základe dostupných síl a prostriedkov tabuľkovej organizácie jednotiek PS (Vojenský terminologický slovník OSSR, 2008). Bojové zručnosti sú vlastne už spomínané postupy vojenskej taktiky, ktoré vytvárajú súhrn zjednotených činností ako reakciu na vzniknutú predpokladanú taktickú situáciu. Čiže aj spôsob uplatňovania bojových zručností je

⁴ Predstavuje organizačnú štruktúru výcviku a organizáciu cvičiacich. Formami prípravy jednotiek sú príprava jednotlivca a príprava jednotiek. V závislosti na spôsobe organizovania výcviku poznáme teoretickú prípravu a praktický výcvik.

⁵ Je cieľavedomý postup veliteľa k dosiahnutiu určeného výcvikového cieľa. Medzi základné metódy výcviku patria výklad, seminár, cvičenie (návčik), veliteľsko-štábne cvičenia, takticko-poradové cvičenia, taktické cvičenia, taktické cvičenia s bojovou strelbou, inštrumentovaný výcvik.

⁶ Charakteristika účelného výcviku bude požadovaná ak výcvik bude správny, dobre zostavený, hospodárny, efektívny, realistický a bezpečný.

⁷ Taktický námet slúži k vytvoreniu taktickej situácii v ktorej cvičiaca jednotka vedie výcvik. Cvičiaca jednotka môže byť ním oboznámená formou operačných rozkazov nadriadeného. Taktický scenár je priamo vytvorená situácia (súbor incidentov), na ktorú musí cvičiaca jednotka reagovať, aby sa vyhodnotila jej spôsobilosť vedenia vojenských aktivít. Taktický námet môže obsahovať viacero taktických scenárov.

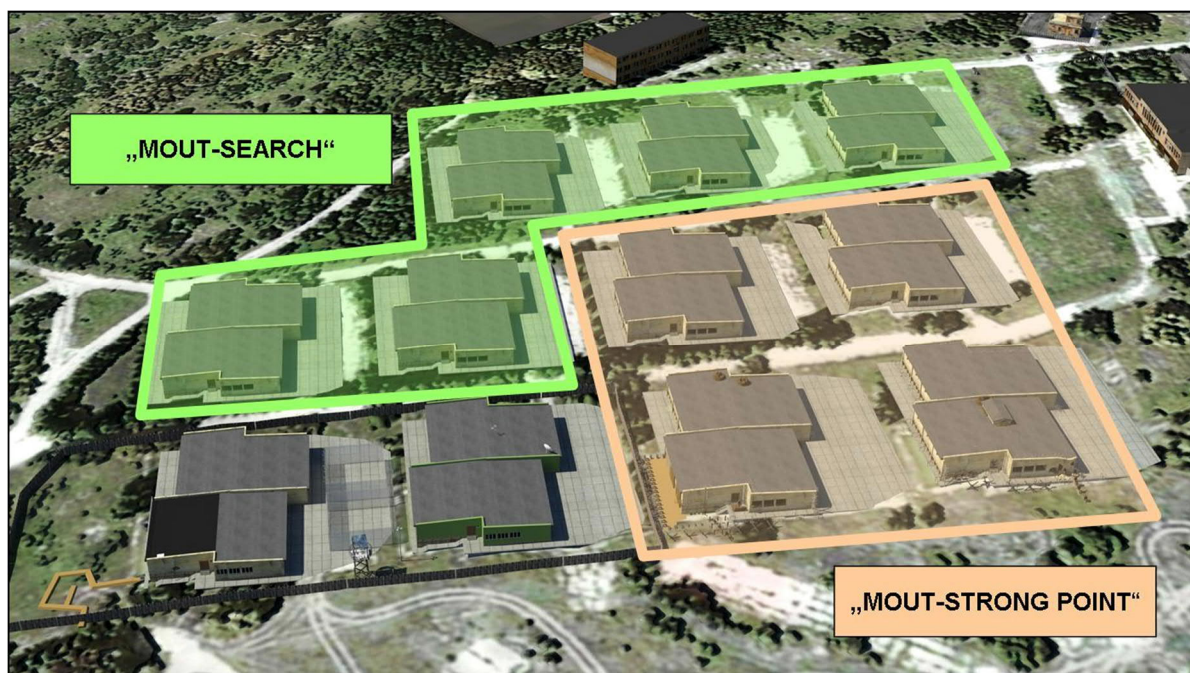
⁸ Súbor inštrukcií obsahujúci tie charakteristické prvky operácií, ktoré sú vhodné na vytvorenie definitívneho alebo štandardizovaného postupu bez straty efektívnosti; tento postup sa používa, ak sa nestanoví inak.

ovplyvnený vlastnými SOP jednotky. Preto k získaniu poznania o zovšeobecnených bojových zručnostiach pre potreby článku sa oprieme len o služobnú pomôcku SPG -3-34/Vševojsk Vedenie operácií v zastavanom priestore, ktorá pojednáva okrem základných ustanovení, analýz operačných faktorov a analýz zastavaného priestoru aj o bojových zručnostiach jednotiek PS v tomto prostredí.

„Predpokladom úspešnosti boja v zastavanom priestore je správne využitie nadobudnutých bojových zručností v boji najmenšou jednotkou, t. j. družstvom. Každý príslušník družstva musí byť vycvičený v pohybe na bojisku v zastavanom priestore, v spôsobe vstupu do budov a miestností, v čistení miestností, v použití ručných granátov, vo výbere a použití palebných postavení, v navigácii, v orientácii a v maskovaní” (SPG-3-34/ Vševojsk, 2011, s. 85). Predmetné bojové zručnosti podrobnejšie rozoberieme v kapitole 2.

1.3 Výcvikové zariadenie „OREMLAND-MOUT“

Druhá hlavná zásada výcviku je, že výcvik sa má vykonávať v podmienkach, ktoré primerane zodpovedajú predpokladaným bojovým podmienkam a situácii. Tieto podmienky sú v rámci OS SR vytvorené vo výcvikovom zariadení „OREMLAND-MOUT“. Toto zariadenie je definované ako komplexné taktické výcvikové cvičisko určené k precvičeniu bojových zručností manévrových jednotiek bez použitia ostrej munície. Umožňuje vykonávať výcvik metódou nácvikov a metódou taktických cvičení s využitím aj simulačných technológií do stupňa rota. Je umiestnené v severnej časti Výcvikového priestoru Vojenského obvodu Lešť a spravované CV Lešť. Výcvikové zariadenie je rozdelené na trenažér manévrovania pechoty a bojovej techniky, priestor „MOUT-STRONG POINT“ a priestor MOUT-SEARCH“ znázornené na obrázku číslo 1.

Obrázok 1 Rozdelenie výcvikového zariadenia „OREMLAND-MOUT“

Zdroj: OREMLAND štúdia

Trenažér manévrovania pechoty a bojovej techniky je určený pre výcvik manévru v obrnenej alebo kombinovanej bojovej zostavy jednotiek PS na prístupoch do zastavaného priestoru a aj v celej jeho hĺbke. Ďalej je tu umožnené precvičenie zručnosti pri prekonávaní prekážok a priechodov v nevýbušných zátarasách jednotlivcom alebo v skupinách.

Priestor „MOUT-STRONG POINT“ je určený pre výcvik koordinácie manévru a krycích palieb cvičiacich jednotiek počas útočných alebo obranných aktivít. Priestor umožňuje aj výcvik v koordinácii činnosti s jednotkami bojovej podpory a bojových zabezpečenia na prístupových cestách, ale aj v jeho celkovej hĺbke. Je tvorený štvoricou budov s čiastočnou úpravou k vedeniu útočných a obranných aktivít. K lepšej orientácii a uplatňovaniu pravidiel nasadenia sú budovy upravené ako dve nemocnice, škola a úrad. Pre umožnenie pohybu s prekonávaním prekážok vytvorených bojom, je v priestore medzi budovami vybudované zborenisko. Budovy sú čiastočne stavebne upravené na vedenie obranných aktivít. Pre pohyb útočníkov, ale aj obranu obrancov, je na strechách dvoch budov vybudovaná samostatná oceľová konštrukcia s pochôdnym strešným plášťom.

Priestor „MOUT-SEARCH“ je určený hlavne k precvičeniu stabilizačných aktivít v zastavanom priestore. Komplexne však umožňuje pokračovať vo výcviku vedenia útočných a obranných aktivít. Je tvorený päticou budov s čiastočnou stavebnou úpravou pre taktický výcvik prispôbených ako reštaurácia, bazár, televízia, hotel a chrám. Budovy sú čiastočne stavebne upravené podľa charakteru z názvov, pre zabezpečenie možnosti vykonávania stabilizačných aktivít a to s dôrazom na hliadkovanie a pátranie. V budove reštaurácie je v suteréne vybudovaný kanalizačný komplex, ktorý vytvára podmienky manévru v podzemnej úrovni v rámci trojdimenzionálneho prostredia zastavaného priestoru.

K dosiahnutiu čo najlepšej ilúzie reálnych udalostí boja vo výcvikovi zariadení „OREMLAND-MOUNT“ je určená súprava prostriedkov technickej podpory výcviku obsahujúca osadené vonkajšie stípy s prostriedkami osvetlenia, výstražnej signalizácie, svetelných a zvukových efektov. Na každom zo stípov je umiestnené halogénové osvetlenie, stroboskopické výbojky, zostava exteriérových reproduktorov a signalizačných majákov. Táto súprava dotvára podmienky boja zvukovou, ale aj svetelnou imitáciou palieb z ručných zbraní, delostreleckej paľby a leteckých náletov. V prípade potreby môže slúžiť aj na hlasové povely riadiaceho výcviku a stále osvetlenie uvedeného priestoru.

2 ROZBOR VYUŽITELNOSTI VÝCVIKOVÉHO ZARIADENIA

K rozboru využiteľnosti výcvikového zariadenia použijeme doktrinálne určené bojové zručnosti, ktoré sú kladené na výcvik jednotlivca, ale aj skupiny v zastavanom priestore: pohyb na bojisku, spôsob vstupu do budov a miestností, čistenie miestností, použitie ručných granátov, výber a použitie palebných postavení, navigácia, orientácia a maskovanie. Zručnosti v použití ručných granátov, navigácií, orientácií a maskovaní sú posudzované ako súčasť ostatných bojových zručností.

2.1 Pohyb na bojisku

Cieľom pohybu je čo najviac vedieť splynúť s prostredím, utajiť sa, ukryť a redukovať možnosti zásahu paľbou nepriateľa. Prioritne pohyb sa vykonáva vo vnútrajšku budov a podzemných priestoroch, čo však nevylučuje pohyb aj v otvorenom priestore.

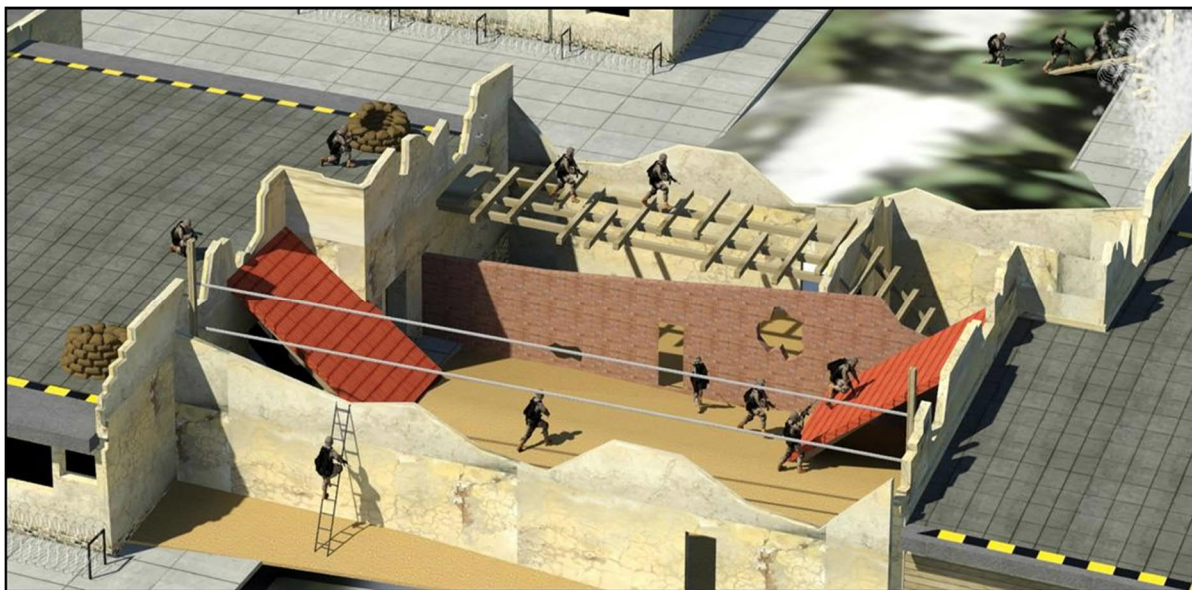
Pohyb v otvorenom priestore. Otvorený priestor predstavujú ulice, námestia, parky, aleje, športoviská, parkoviská a ďalšie priestory. Uvedené výcvikové zariadenie obsahuje niekoľko nádvorí, na ktorom sú nepravidelne rozmiestnené vraky vojenskej techniky, stavebných sutín, ale aj stavebných prvkov dotvárajúcich obraz bojiska. V priestore „MOUT-SEARCH“ je na nádvorí vytvorené trhovisko so stálou, ale aj premennou dispozíciou, čím sa vytvoria reálnejšie podmienky pohybu pri hliadkovaní v rámci stabilizačných aktivít. Uvedené priestory umožňujú precvičenie pohybu jednotlivca, ale aj skupiny so stanovenými zásadami presunov, krytia, výberu ďalších postavení, pohybu popri oknách, prekonávanie rohov budov, technik približovania k objektu, pohybu po uliciach. Zároveň je možné aj precvičenie bojovej zručnosti maskovania pohybu, zaujatia postavení a reakciu na strelbu ostreľovača. K dotvoreniu maskovania pohybu je povolené v otvorenom priestore medzi budovami využívať oprávnené imitačné dymovnice.

Pohyb vo vnútri budov. Vo vnútri budov sú vytvorené v stenách otvory či už horizontálneho, ale aj vertikálneho charakteru k umožneniu pohybu útočníkov, ale aj manévru obrancov do záložných palebných postavení pri obranných aktivitách. Pohyb v budovách v priestore „MOUT-STRONG POINT“ je náročnejší vzhľadom k komplikovanosti vytvoreného prostredia. Toto prostredie bolo vybudované z dôrazom na vedenie obranných aktivít, preto charakteristika interiéru budov je dotvorená už spomínanými otvormi v stenách a na podlahách, zabarikádovaním niektorých dverí miestností, zátarasami na chodbách a schodištiach, slepými uličkami a vopred vybudovanými palebnými postaveniami obrancov. Tento priestor ponúka aj vhodné podmienky na precvičovanie bojových zručností z orientácie, hádzania ručných granátov a maskovania. Ak je požiadavka k precvičeniu pohybu vo vnútri budov v menej náročnom prostredí, potom je možné využiť k výcviku budovy v priestore „MOUT-SEARCH“.

Pohyb po strechách budov. Pre vniknutie do budov z vyšších úrovní je na dvoch budovách vybudovaný pochôdzny strešný plášť, čím je zabezpečený nácvik pohybu po strechách s využitím precvičenia reakcie na strelbu ostreľovača. Pohyb je o to náročnejší, že sa musia prekonávať aj rôzne prekážky na strechách budov vzniknuté bojom. Sú to napríklad kladiny z rozvalených striech, spadnuté šikmé strechy a účelovo vytvorené lanové premostenia medzi budovami.

Tieto podmienky spĺňa vybudované rumovisko umiestnené medzi budovami znázornené na obrázku č. 2. Vybudované prekážky vytvárajú podmienky k nácviku jednotlivcov, ale aj skupín pri ich technickom prekonávaní s použitím istiaceho a lezeckého materiálu. Dôraz pri pohybe je položený hlavne na technickom zvládnutí pohybu na prekážkach. V uvedenom priestore je však nutná účasť inštruktora výcviku, ktorý je oprávnení

viest tento odborný výcvik aj kvôli zabezpečeniu bezpečnosti výcviku. Výcvik môže byť vykonávaný formou nácviku na vytvorených metodických pracoviskách, ale aj formou cvičenia v skupine pod taktickým námetom.

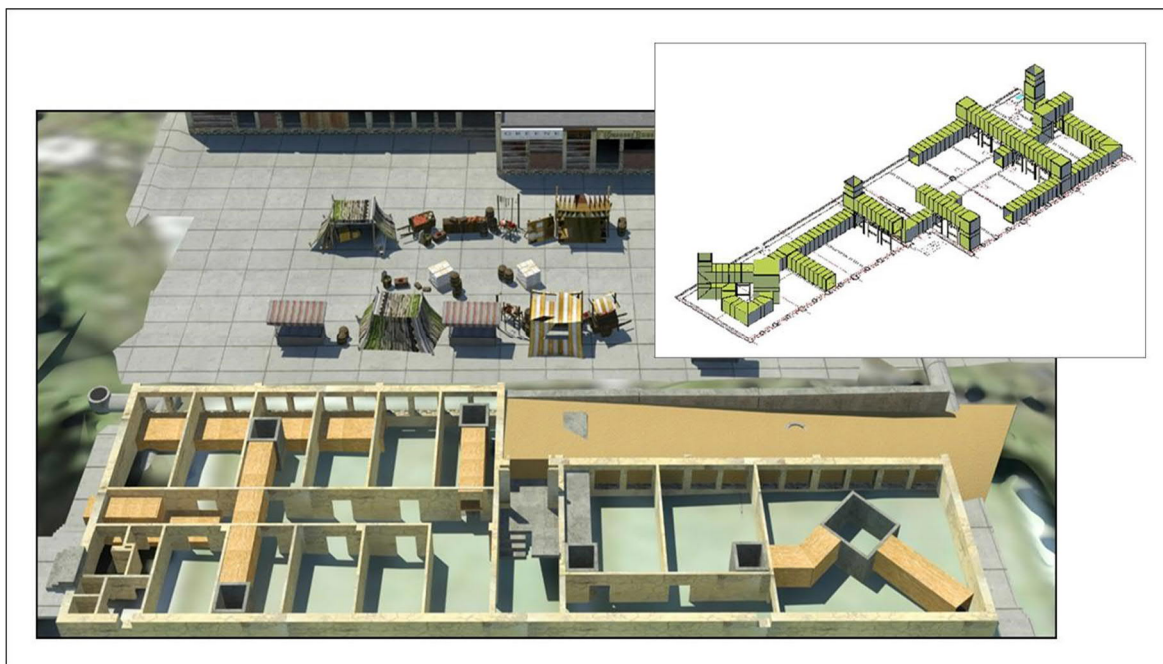

Obrázok 2 Rumovisko

Zdroj: OREMLAND štúdia

Pohyb v podzemnej úrovni. K precvičeniu pohybu v podzemnej úrovni je v suteréne jednej z budov v priestore „MOUT-SEARCH“ vybudovaný kanalizačný komplex znázornený na obrázku č. 3. Umožňuje precvičiť jednotlivca a skupinu v technikách a zručnostiach pohybu v šachtách, orientácii pohybu, taktike nepozorovanej infiltrácie do budovy a úniku z nej. Komplex tvoria vertikálne a horizontálne štvorcové šachty, ktoré sú ukončené v miestnostiach, ale aj vo voľnom priestranstve mimo budovy.

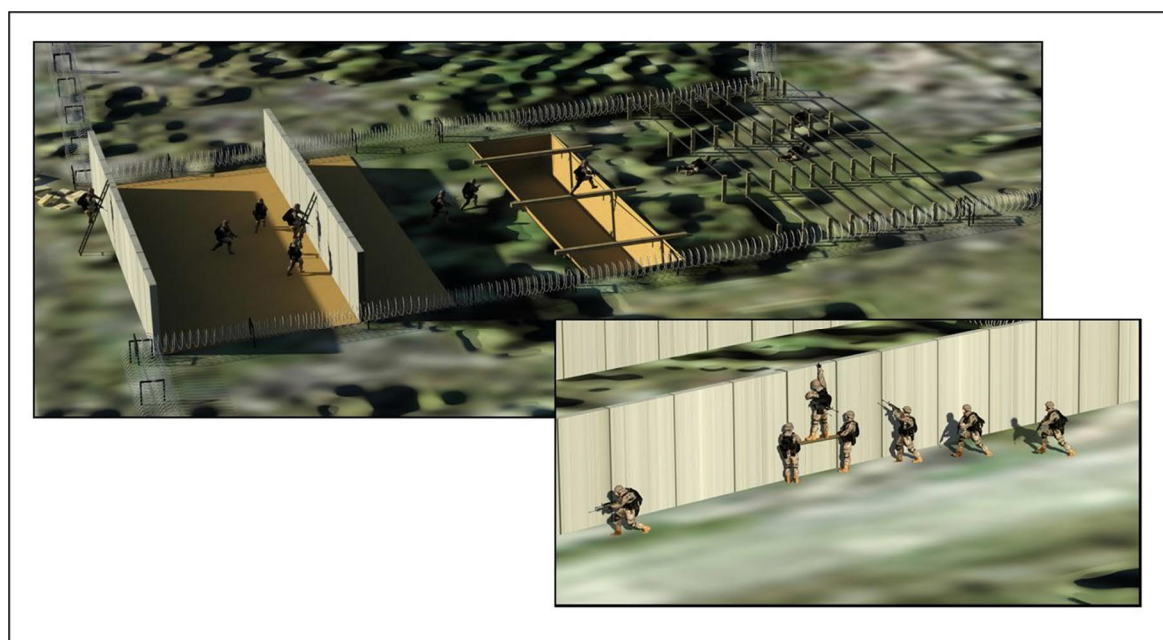
Pohyb na prístupoch k objektu. Pri útočných aktivitách je nutné brať do úvahy aj manéver približovania na prístupoch k objektu, kde sú zo zásady vybudované obrancom prekážky k sťaženiu pohybu útočníka znázornené na obrázku č. 4. Aby sťaženie pohybu bolo účinné, tieto prekážky sú prekryté paľbou obrancov. Aj z toho dôvodu boli vybudované palebné postavenia obrancov na prístupoch k objektu. Preto je veľmi dôležité precvičovať pohyb a techniky pri prekonávaní týchto prekážok individuálne, ale aj v skupine s využívaním vlastnej krycej paľby.

Obrázok 3 Kanalizačný komplex

Zdroj: OREMLAND štúdia

Prekážky sú tvorené dvoma 2,5 metra vysokými stenami imitujúcimi múry oplotenia, kladinami cez priekopu a drôtenými nevýbušnými zátarasami pre podplazenie. Vybudované steny vytvárajú podmienky k precvičeniu súdržnosti a pomoci skupiny pri postupoch prekonávania tohto typu prekážky. Pre možnosť maskovania, krytia, voľbu dočasných postavení sú v priestore rozmiestnené stavebné sutiny. V uvedenom priestore je možné k maskovaniu pohybu, ale aj k sťaženiu orientácie používať oprávnené imitačné dymovnice.

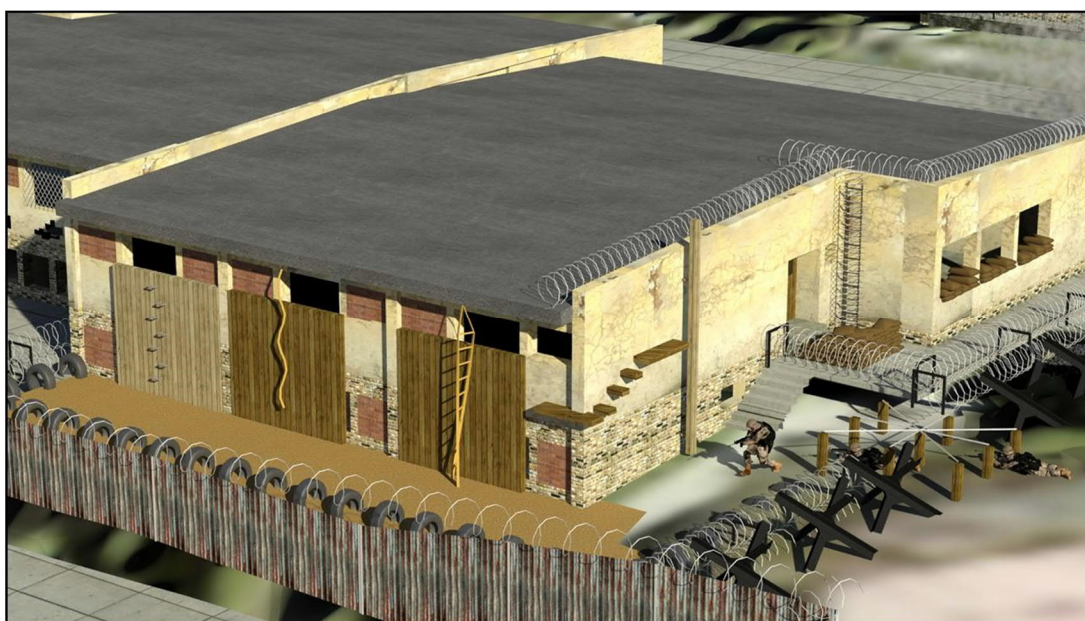

Obrázok 4 Prekonávanie prekážok na prístupoch k objektu

Zdroj: OREMLAND štúdia

2.2 Spôsoby vstupu do budov

K precvičeniu rôznych spôsobov vstupu do budovy s vyššími a nižšími úrovňami, slúži zariadenie pre nácvik lezeckých techník pri vstupe do budovy znázornené na obrázku č. 5. Na tomto zariadení sú umiestnené kotviace body slúžiace k bezpečnému ukotveniu lezeckých lán a povrazových rebríkov. Pre technické lezenie sú v stenách upevnené rôzne typy úchytov, kramle a otvory na uchytenie. Je teda možné si precvičiť celú škálu spôsobov zlaňovania s lezeckým materiálom, ale aj technického lezenia použitím improvizovaných postupov. V uvedenom zariadení je nutná účasť inštruktora výcviku, ktorý je oprávnený viesť tento odborný výcvik aj kvôli bezpečnosti práce. Toto zariadenie vytvára aj podmienky k precvičeniu rôznych spôsobov vstupu do budov cez zabezpečené okná s využitím pevných alebo teleskopických rebríkov, tyčí a vzájomnej pomoci v skupine. Zároveň toto zariadenie umožňuje precvičiť pohyb priblíženia k budove prekonávaním rôznych zátarás a sťažený pohyb jednotlivca a skupiny pri stenách a rohoch budovy.

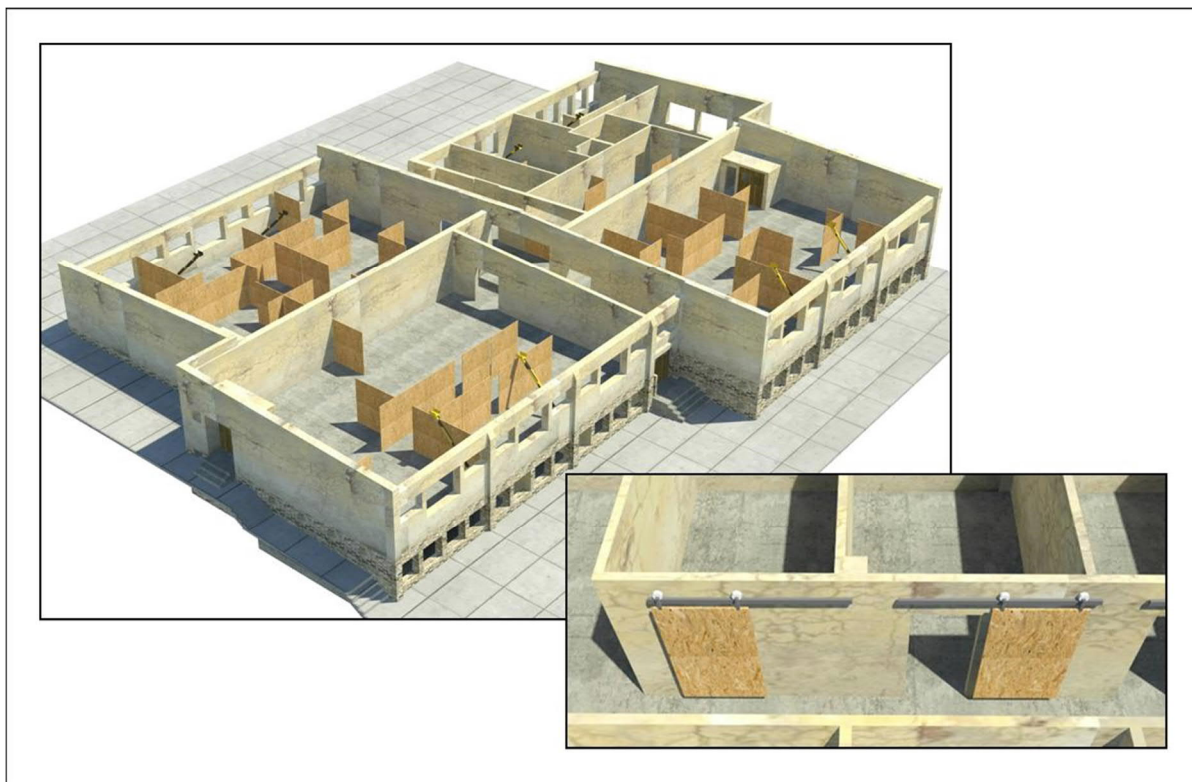
Obrázok 5 Zariadenie pre nácvik lezeckých techník pri vstupe do budovy

Zdroj: OREMLAND štúdia

Pre nácvik násilných vstupov do budov dverami, sú rozmiestnené v určených budovách oceľové rámy upravené k odolnému vyrážaniu dverí. Do oceľového rámu sa dajú osadiť špeciálne typy odolných vyrážaných dverí. Tým, že sa na uvedených dverách dá nastaviť odpor vyrážania, je možné precvičiť techniky násilných vstupov vykopnutím dverí, vypáčením alebo vyrazením s použitím technických pomôcok k tomu určených.

2.3 Spôsoby vstupu do miestností a čistenie miestností

Pre nácvik spôsobov vstupu do miestností a čistenia miestností je určený komplex čistenia miestností a chodieb znázornený na obrázku č. 6. Je umiestnený v určených budovách v priestore „MOUT – SEARCH“. Svojim statickým, alebo prenosným charakterom, komplex modeluje pôdorysy miestností, vstupov do miestností, ale aj chodieb podľa vlastného výberu. Táto variabilnosť umožňuje vytvoriť viacej taktických scenárov k precvičovaniu rôznych taktických postupov pri vstupe do miestnosti, postupov pri čistení miestností, pohybu po chodbách a schodištiach. Na stenách sú znázornené maľby, ktoré charakterizujú uvedenú budovu, ale hlavne vytvárajú možnosť čítania priestoru pri získavaní vlastnej kontroly nad miestnosťou. Aby nedošlo k nedorozumeniu v cvičiacej skupine, uvedené maľby nemajú charakter niečo otvárať alebo fyzicky kontrolovať. Ak je úroveň vycvičenosti jednotlivca a skupiny vyššia, uvedené bojové zručnosti je umožnené precvičovať v priestore „MOUT-STRONG POINT“. V tomto priestore je vytvorený komplikovanejší pôdorys interiéru budov, ktorý prinucuje cvičiacich k alternatívnym technikám a postupom.

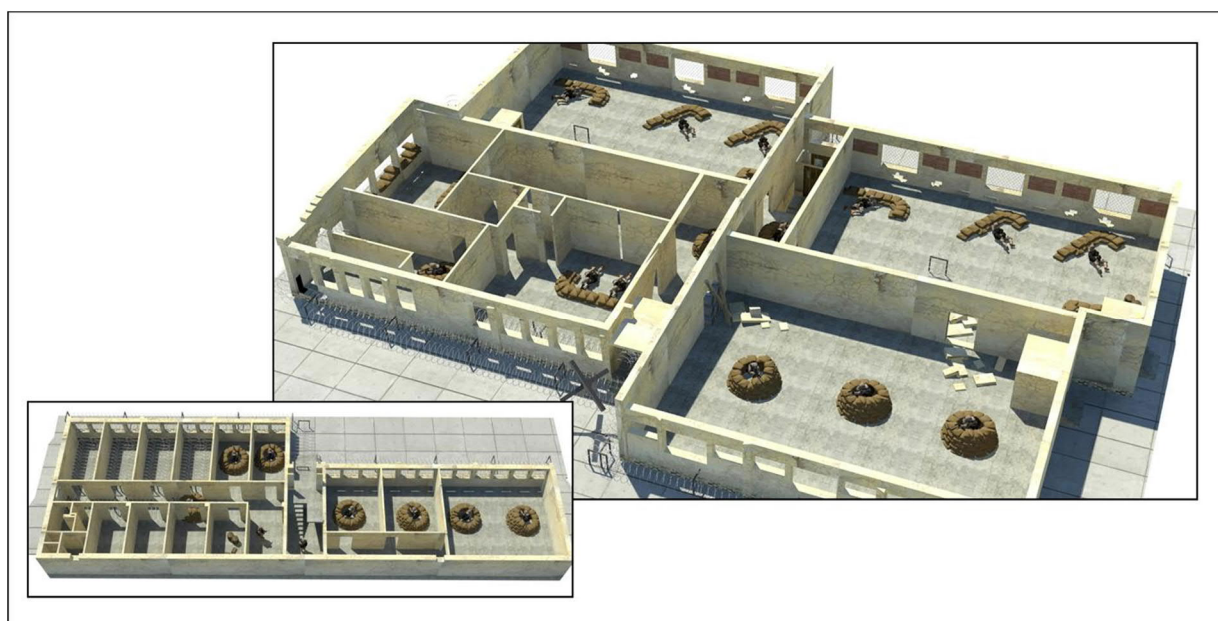
Obrázok 6 Komplex čistenia miestností a chodieb

Zdroj: OREMLAND štúdia

2.4 Výber a použitie palebných postavení

Podmienky pre túto bojovú zručnosť sú vytvorené v priestore „MOUT-STRONG POINT“, ktorý je hlavne prispôbostený na vedenie útočných, ale aj obranných aktivít. Vo vnútri budovy sú vybudované pripravené palebné postavenia ako je znázornené na obrázku č. 7. Zároveň sú tu aj vytvorené podmienky pre možnosť zaujatia nepripravených palebných

postavení obrancami. Pripravené palebné postavenia majú rozdielny ráz, aby sa aj docielilo vytvorenie ukážky cvičiacim o rôznych typoch budovania palebných postavení, guľometných hniezd, krytov pre muníciu, záložných a klamných postavení, prerazených únikových otvorov v stenách do vedľajších miestností, ale aj otvorov v podlahách k úniku do iných poschodí. K vytvoreniu obranného palebného systému sú v stenách prerazené strelne umožňujúce palebné prekrytie možných prístupov k budove. K obmedzeniu mobility útočníka a zabezpečenie hluchých priestorov pred budovou sú vytvorené barikády a zátarasy. Na budovách s pochôdnym strešným plášťom sú tiež vybudované pripravené palebné postavenia obrancov. Uvedený priestor je možné využívať aj na precvičenie bojových zručností pri vedení útočných aktivít. Vzhľadom ku komplikovanosti tohto prostredia je využiteľnosť účelná iba cvičiacou jednotkou s vyššou úrovňou vycvičenosti v bojových zručnostiach v útočných aktivitách.

Obrázok 7 Rozmiestnenie pripravených palebných postavení

Zdroj: OREMLAND štúdia

2.5 Zhodnotenie poznatkov

Z uvedených poznatkov môžeme konštatovať, že určené doktrínálne bojové zručnosti jednotiek PS uplatňované počas MOUT je možné v danom výcvikovom zariadení dostatočne prakticky precvičiť. Avšak, aby sa dali precvičovať bojové zručnosti aj v čo najreálnejších podmienkach boja je nutné vyjadriť určité obmedzenia. Sú hlavne zapríčinené tým, že uvedený výcvik sa vykonáva v mierových podmienkach za dodržiavania platnej legislatívy SR v ochrane zdravia, bezpečnosti práce, protipožiarnych opatrení, ochrane životného prostredia. Tieto obmedzenia sú špecifikované a zahrnuté v prevádzkovom poriadku výcvikového zariadenia.

Ako príklad obmedzenia výcviku môžeme uviesť, že najreálnejšie podmienky pri čistení miestností sú s použitím streľby na ciele (terče) s ostrou muníciou. Avšak poloha výcvikového zariadenia vo výcvikovom priestore a konštrukcia budov neumožňuje tieto požadované podmienky splniť. Ak by sme ďalej posudzovali potrebu dosiahnutia reálnosti boja, vznikne ďalší problém. Cieľ (terč) na ktorý by bola vedená streľba s ostrou muníciou sa nespráva prirodzene ako obranca alebo útočník. Preto je veľmi dôležité zvoliť správne výcvikové ciele pri výcviku na tomto výcvikovom zariadení v súlade s platnými obmedzeniami.

Ďalší príklad obmedzenia výcviku môžeme uviesť skutočnosť, že vybudovanie pripravených palebných postavení s prvkami manévru do záložných postavení, môže ovplyvňovať zručnosť ich výberu cvičiacimi. Je však nutné poznamenať, že budovanie týchto prvkov obrany v budove je materiálne a časovo náročné a to by časovo vyčerpalo cvičiacu jednotku pri príprave priestoru. Preto priorita možností výcvikového zariadenia bola postavená na vedenie obranných a útočných aktivít a nie budovanie obrany. Aby však boli aj splnené podmienky možností výberu palebných postavení, nie je celý palebný systém obrany budov prekrytý pripravenými palebnými postaveniami, čím sa vytvára možnosť jeho ďalšieho vylepšovania cvičiacou jednotkou. Námetovo sa to dá zdôvodniť ako jeden z postupov pri vystriedaní jednotiek na mieste v rámci umožňujúcich aktivít.

Ďalší príklad obmedzenia výcviku je v pohybe jednotlivcov a skupín cez prekážky a zátarasy. Pohyb sa vykonáva iba cez vopred pripravené priechody a vstupy ako je znázornené na obrázku č. 8. Podľa prevádzkového poriadku výcvikového zariadenia je zakázané násilne prekonávať umelo vytvorené zátarasy na iných miestach a vstupovať do červene označených dverí a priechodov v zátarasách. Takto označené vstupy a priechody sú určené len pre manipulačné účely správcov a evakuáciu zranených pri výcviku.

Takéto ďalšie príklady môžu byť uvádzané z praktického výcviku v takom množstve, že sa celkom zhodnotí úplná nedostatočnosť vytvárania čo najreálnejších podmienok boja, čím sa potvrdí názor, že toto výcvikové zariadenie je zbytočné pre výcvik jednotiek PS.

Obrázok 8 Prekonávanie vytvorených priechodov v zátarasách

Zdroj: OREMLAND štúdia

3 DISKUSIA

Počas rozboru sme dospeli k záveru, že uvedené výcvikové zariadenie poskytuje požadované možnosti praktického precvičenia požadovaných bojových zručností jednotkami PS. Avšak posudzovaním možností výcvikového zariadenia s potrebou vytvárania reálnych podmienok boja boli definované obmedzenia, ktoré majú podstatný vplyv na rozhodovanie cvičiacich jednotlivcov, ale aj skupín. Preto je potrebné ďalej rozvinúť posudzovanie dostatočného precvičenia bojových zručností v čo najreálnejších podmienkach.

Potrebné je však zdôrazniť, že ešte poznáme jeden faktor vhodný pre posudzovanie reálnosti podmienok. Týmto faktorom je skúsenosť z vedenia MOUT a praktického používania tohto výcvikového zariadenia počas výcviku. Aj v rámci plánovacieho a rozhodovacieho procesu veliteľov a štábov (MDMP – Military Decision Making Process) sa pri hodnotení vlastných možností hovorí o faktore skúseností vlastnej jednotky a kľúčových veliteľov. *„Rozhodnosť a aktivita predpokladajú nepretržité úsilie smerujúce na dosiahnutie a udržanie iniciatívy“* (KOMPAN, 2020). Skúsenosť výrazne môže ovplyvniť úspech pri vedení vojenských aktivít. Aj v našom prípade skúsenosť bude zohrávať dôležitú úlohu účelného a efektívneho využívania tohto výcvikového zariadenia. Skúsenosť nie je ohraničená len správnym pochopením účelu a využitia rôznych prvkov výcvikového zariadenia, ktoré sú využívané ako samostatné metodické pracoviská. Skúsenosť je aj schopnosť komplexne poskladať využitie týchto prvkov do celku, tak aby bojové zručnosti boli precvičované v súslednosti s taktickou situáciou a logikou akcií a reakcií vyplývajúce zo súperenia medzi cvičiacimi jednotkami. Ak chceme potvrdiť túto teóriu, použijeme teóriu závislosti premenných.

Ako nezávislú premennú zvolíme možnosti výcvikového zariadenia. Zdalo by sa, že jeho možnosti sú nemenné, ale práve dotváraním a modelovaním priestoru dostupnými variabilnými prvkami, dáva tomuto výcvikovému zariadeniu určitú zmenu. Závislú premennú zvolíme možnosti výcviku vo výcvikovom zariadení, čiže možnosť precvičenia určených postupov bojových zručností. Aké možnosti výcvikové zariadenie ponúka, v takej závislosti môžeme precvičovať postupy v bojových zručnostiach. Lenže závislá premenná môže byť aj ovplyvnená takzvanou sprostredkujúcou premennou. V nej môžu byť zahrnuté práve skúsenosti využívania výcvikového zariadenia, ale hlavne z vedenia taktických cvičení využívajúce simulačné technológie počas súperenia v tomto výcvikovom zariadení. Čiže, ak výcvikové zariadenie má určené obmedzenia, musí byť ešte využitá spomínaná skúsenosť v podobe tvorby taktických námetov a scenárov, umnosť využívania imitačných prostriedkov, ale aj účelnosť použitia simulačných technológií.

Ako príklad môžeme uviesť tvorbu taktických scenárov. Ak je pre vstup do budovy nastalo prerazený improvizovaný otvor v stene a ostatné možné vstupy sú zabarikádované a to z dôvodu možnosti precvičovania aj obranných aktivít, vzniká obmedzenie voľnosti taktického myslenia cvičiacich. Toto môže výrazne ovplyvňovať výcvik pri rozhodovaní postupnosti uplatňovania bojových zručností v rámci manévru. Preto možným riešením je práve skúsenosť, ktorá dotvorí taktický scenár dodaním podkladov cvičiacim pre potrebné rozhodnutie o vstupe do budovy. Dotvorený scenár môže byť odovzdaný formou hlásenia o vlastnom pozorovaní objektu (SPOTREP – Spotting Report), v ktorom sú zahrnuté informácie o barikádach a zátarasách vybudované obrancami. Samotný už stavebne prerazený vstup do budovy, môže byť simulovane prerazený povelmi cvičiacich k použitiu ručného protitankového granátu (ďalej len RPG). Týmto riešením sa zabezpečí výcvikovo bezpečný a takticky vhodný manéver do budovy. Čiže, ak sú obmedzeniami zariadenia vytvorené obmedzenia v slobode taktického myslenia, tak takýmto riešením dotvorenia taktického scenára sa dosiahne realistickejší prístup k rozhodovaniu cvičiacich pri výcviku na krízových miestach výcvikového zariadenia. Skúsenosť dokáže špecifikovať tieto krízové miesta a nájsť vhodné riešenie k ich prekonaniu využitím taktického scenára, aby tak nebola úplne obmedzená sloboda taktického myslenia cvičiacich. Týmto spôsobom riadenia výcviku sa vytvoria reálnejšie podmienky boja.

K dotvoreniu obrazu bojiska vo výcvikovom zariadení s čo najreálnejšími podmienkami boja, v každom prípade je aj zakomponovanie simulačných technológií, ktoré vytvoria podmienky k prevereniu schopnosti koordinácie pohybu a vedenia krycej paľby cvičiacich v reakcii na súpera. Tieto možnosti simulačných technológií spĺňa taktický simulátor I-HITS⁹, ktorý je dostupný tiež v CV Lešť. Pre účelné využitie simulátora k výcviku vojenských jednotiek, je tiež potrebné pochopiť jeho možnosti a obmedzenia. Táto problematika by bola však predmetom ďalšieho článku.

⁹ I-HITS - Initial Homestation Instrumentation Training System, taktický simulátor určený k inštrumentovanému výcviku jednotiek.

ZÁVER

Toto výcvikové zariadenie bolo vybudované ako komplex, ktorý by ponúkol cvičiacim celú škálu možností výcviku. Samozrejme, že na prvý pohľad sa zdá, že tento komplex vybudovaných prvkov je príliš komplikovaný až nereálny. Avšak práve vedomosťami a skúsenosťami jeho používania je tento komplex možné rozplieť do jednoduchých a na seba nadväzujúcich možností precvičovania bojových zručností jednotkami PS a aj s čo najreálnejšími podmienkami boja.

K ďalšiemu perspektívnemu rozvoju uvedeného zariadenia je možné pozornosť sústrediť rozšíreniu výcvikových možností napr. pre výcvik moderných bezposádkových pozemných a vzdušných systémov (Konecký, 2021), no hlavne na technické aspekty a možnosti použitia simulačných technológií vo vnútri budov a monitorovania so záznamom výcviku prenosným kamerovým a záznamovým systémom. Dosiahnutím tohto rozvoja by sa získavali relevantnejšie a prehľadnejšie podklady pre spätnú väzbu cvičiacim po výcviku a k následnému rozboru splnenia výcvikových cieľov cvičiacich jednotiek PS (Zahradníček – Rak, 2020).

V závere môžeme vyhodnotiť, že výcvikové zariadenie „OREMLAND-MOUT“ ponúka precvičenie všetkých bojových zručností, ktoré sú doktrínálne zahrnuté do vedenia MOUT jednotkami PS podľa SPG -3-34/Vševojsk Vedenie operácií v zastavanom priestore. Dokonca môžeme skonštatovať, že ponúka až nad rámec precvičenie požadovaných zručností a to práve jeho komplexnosťou a variabilitou. Predstavením možností vykonávania výcviku vo výcvikovom zariadení, boli objasnené výhody, ale aj nevýhody v podobe obmedzení, ktoré sťažujú podmienky priblíženia výcviku k reálnej situácii. Vyhodnotením však boli navrhnuté riešenia, ako dosiahnuť reálnejšie podmienky aj so zahrnutím určených obmedzení. Je však nutné aj pochopiť, že dôležitou súčasťou vytvorenia čo najreálnejších podmienok je rovnako plánovanie a príprava výcviku. Preto potrebné sa sústrediť hlavne na správne zvolenie výcvikových cieľov, výber inštruktorov výcviku, vykonanie rekognoskácie, zvolenie správnej formy a metódy výcviku, vhodnej úpravy výcvikového zariadenia a zámeru imitácie aj s využitím súpravy prostriedkov technickej podpory výcvikového zariadenia. Aby sa ďalší výcvik v poradí zefektívnil a priblížil viacej k realite, je nutné tiež dôsledne zisťovať a následne uplatňovať spätnú väzbu cvičiacich. Preto aj správnym rozborom výcviku dosahujeme nie len zlepšovanie organizácie výcviku, ale aj vytváranie čo najreálnejších podmienok boja.

Z uvedeného je možné konštatovať, že faktor dosiahnutia čo najreálnejších podmienok sa nedosiahne výlučne len možnosťami výcvikového zariadenia, ale hlavne iniciatívou cvičiacich jednotiek.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- FLASAR, Zdeněk - KOZUBEK, Jaroslav. 2016. Některé aspekty vedení boje v zastavěné oblasti. In *Sborník z mezinárodní vojensko-odborné konference Taktika 2016*. Brno: UO Brno, s. 26-33. ISBN 978-80-7231-398-3.
- HRNČIAR, Michal. 2017. Spôsobilosti bojových jednotiek pozemných síl OS SR v operáciách proti povstaniu. In *Národná a medzinárodná bezpečnosť 2017* [elektronický zdroj] : zborník vedeckých a odborných prác. Liptovský Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, s. 165 - 172. ISBN 978-80-8040-551-9.
- HRNČIAR, Michal – KOMPAN, Jaroslav. 2020. Spôsobilosť OS SR pôsobiť v operáciách proti povstaniu-ambícia verzus realita: Doktrínálne prostredie ako základ úsilia. In *Vojenské reflexie*, Liptovský Mikuláš, roč. XV., č. 2, s. 153-172. ISSN 1336-9202
- HRNČIAR, Michal – SPILÝ, Peter. 2011. Vedenie operácií v zastavaných priestoroch. In *Vojenské reflexie*, Liptovský Mikuláš, roč. VI., č. 1, s. 100-111. ISSN 1336-9202
- KOMPAN, Jaroslav. 2020. Bojové trhacie práce. In *Vojenské reflexie*, Liptovský Mikuláš, roč. XV., č. 1, s. 118 - 145. ISSN 1336-9202
- KONECKÝ, Štěpán. 2021. Automatizace bojové činnosti bezosádkových systémů v zastavěných oblastech. In *15th Annual Doctoral Conference proceedings - New Approaches to State Security Assurance*. Brno: Univerzita obrany v Brně, roč. 15, s. 96-102. ISBN 978-80-7582-104-1.
- POLACH, Miroslav – RAK, Luděk. 2020. Manévrovací techniky motorizovaných jednotek. In *Vojenské reflexie*, Liptovský Mikuláš, roč. XV., č. 2, s. 223-236. ISSN 1336-9202
- Prevádzkový poriadok. 2018. *Priestor boja manévrových jednotiek "OREMLAND-MOUNT"*. SPG-3-34/Vševojsk. 2011. *Vedenie operácií v zastavaných priestoroch*. SPG-7-1/Vševojsk. 2010. *Metodické pokyny na tvorbu stálych operačných postupov a inštrukcií*.
- SPILÝ, Peter – HRNČIAR, Michal., 2013. *Vojenská taktika* : Liptovský Mikuláš, Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 272 s. ISBN 978-80-80-40-471-0.
- SPJ-3-3 (Vycv). 2003. *Zásady systému riadenia výcviku OS SR*.
- VDG-30-99/Oper. 2018. *Taktika vedenia operácií v zastavaných priestoroch (A)*. *Vojenský terminologický slovník*. 2008.
- ZAHRADNÍČEK, Pavel - RAK, Luděk. 2020. Využití nových prostředků živé simulace při výcviku studentů Univerzity obrany. In *Economics and Management*, 1/2020, s. 63-69. ISSN 1802-3975.

Ivan BYSTRIANSKY, Ing.
Externý doktorand katedry bezpečnosti a obrany
bystriansky18@gmail.com